העמותה לקידום הפיזיותרפיה

מידעון קורס אבחון והתערבות בפיזיותרפיה בילד עם הפרעה התפתחותית בקואורדינציה

(DCD-Developmental Coordination Disorder)

היבטים רב תחומיים ויישומים קליניים

23, 16, 9, 2 - פברואר 2027

רקע:

ילדים עם DCD (הפרעה התפתחותית בקואורדינציה) מהווים 5-10% מאוכלוסיית הילדים ומדגימים יכולת נמוכה בפעילויות יומיומיות כמו לבוש, רחצה, לימודים, פנאי וספורט. קשיים אלו מובילים לעיתים לדימוי עצמי נמוך ואתגרים חברתיים ורגשיים. לצד הקשיים המוטוריים, ישנם נזקים משניים כגון השמנה וירידה בכושר הגופני וכן תחלואה נלווית כמו ADHD, אוטיזם וליקויי למידה.

אבחון וטיפול בילדים עם DCD מתבצעים במכוני התפתחות הילד ובמערכת החינוך, ולעיתים גם במכוני פיזיותרפיה למבוגרים. יש חשיבות להכרת אופני ההערכה, הקשיים הרב-תחומיים ומתן מענה הוליסטי לילד ולמשפחתו.

הקורס יעסוק בהערכה וטיפול בילדים עם DCD תוך התייחסות לשילוב גישות רב-תחומיות (ריפוי בעיסוק, פסיכולוגיה, אימון ותזונה), ומתן כלים מעשיים לפיזיותרפיסטים לבניית תוכניות טיפול פרטניות וקבוצתיות. הקורס כולל הרצאות ותרגול מעשי, עם דגש על ניתוח מקרים ומתן תרגילים ופתרונות אסטרטגיים הן באופן פרטני והן באופן קבוצתי.

מטרות:

- המשתתף יכיר את ההגדרות על פיהם מאבחנים DCD על פי DSM5
- המשתתף יכיר את המאפיינים הנלווים אצל ילדים עם DCD ואת התחלואה המשולבת האופיינית
- המשתתף יזהה "דגלים אדומים" ל- DCD בשלבי התפתחות ראשוניים
- המשתתף יכיר דרכי אבחון והערכה מוטוריים סטנדרטיים לצורך בדיקת הילד עם DCD
- המשתתף ילמד על קשיים בתחומים נוספים בקרב ילדים עם DCD ויזהה אותם בתחום הקוגניטיבי, רגשי-חברתי, חושי והשפתי
- המשתתף ילמד על הנזקים המשניים האופייניים לילד עם DCD כולל ירידה בכושר גופני והשמנה
- המשתתף ילמד על דרכי התערבות מגוונות ויצירתיות בטיפול בילד עם DCD
- המשתתף יתנסה בהתאמת תרגילים פרטניים לילדים עם DCD- לפי מגוון מקרים
- המשתתף יתנסה בבניית תוכנית אימון קבוצתית לילדים עם DCD- לפי מגוון מקרים
- המשתתף יתרגל ויישם את החומר הנלמד לפי תיאורי מקרה על פי מודל ה-ICF

קהל יעד:

הקורס מיועד לפיזיותרפיסטים מוסמכים בעלי רישיון ממשרד הבריאות,

רצוי ניסיון של שנה לפחות בעבודה עם אוכלוסיית הילדים.

היקף הקורס: 30 שעות.

הקורס עומד בדרישות "קורס במסלול אישי" לעובדי משרד החינוך וכולל שעות אקדמיות.

דרכי ההוראה הנקוטות בקורס: הרצאות פרונטליות ותרגול מעשי כולל ניתוח תיאורי מקרה + ומפגש אחד מקוון ב- ZOOM

מספר משתתפים: פתיחת הקורס מותנת במינימום של 16 משתתפים ומוגבלת במספר של 25 משתתפים.

העמותה לקידום הפיזיותרפיה

מקום: בית הספר לפיזיותרפיה, המרכז הרפואי שיבא, תל השומר.

תאריכים : 23, 16, 9, 2 – פברואר 2027

שעות: השעות משתנות בין הימים, בהתאם לתוכן הנלמד כפי המופיע בסילבוס הקורס (יתכנו שינויים).

עלות למשתתף: עלות לחבר 1,800 ₪

עלות ללא חבר 2,571 ₪

המטלות הנדרשות מן הלומדים:

- תרגול מעשי וניתוח תיאורי מקרה
- הצגת תיאור מקרה בכיתה
- קריאת חומר הרקע שיועבר למשתלמים לפני ההרצאות

תנאים לקבלת תעודה:

- חובת נוכחות של 100 % מהמפגשים
- ציון עובר במטלת סוף קורס- הצגת תיאור מקרה
- עמידה במטלות הנדרשות

* במהלך הקורס המעשי תוצב עמדת שתיה חמה (מזון באחריות המשתתפים).

* לזכאים תשלח תעודה באימייל בפורמט PDF

מרצים עיקריים:

ד"ר ערבה רון באום PhD, BPT

פיזיותרפיסטית עם ניסיון רב בהתפתחות הילד, פציעות ספורט ושיקום ילדים, וכן ניסיון בניהול והדרכת צוותים.

מרצה באוניברסיטת תל אביב בחוג לפיזיותרפיה ובחוג להפרעות תקשורת.

בעלת בקליניקה פרטית.

דוראל שפירא MA, BPT

פיזיותרפיסטית עם ניסיון רב בטיפול בהתפתחות הילד ושיקום ילדים, בעלת קליניקה פרטית.

מרכזת תחום מקצועות הבריאות וראש צוות פזיותרפיה במעונות שמעיה.

עוסקת בהדרכת פיזיותרפיסטים וצוותים ומעבירה קורסים למקצועות הבריאות טיפול בתינוקות ופעוטות עם עיכוב התפתחותי..

מורן נחמני BSc, MPE, MPH

דיאטן קליני ספורט וילדים ופיזיולוג מאמץ.

בעל תואר ראשון במדעי התזונה, תואר שני בפיזיולוגיה של המאמץ ותואר שני בבריאות הציבור. בעל התמחות ברפואת ספורט, הטכניון.

מרצה ורכז קורס חדרי כושר אימון קטינים ותזונת ספורט במכון וינגייט. הבעלים של מרכז כושר ותזונה בחיפה.

ענת רגב קפלן MA

פסיכולוגית התפתחותית מומחית, בעלת תואר שני בפסיכולוגיה קלינית עם ניסיון רב בתחום אבחון וטיפול בהתפתחות הילד.

ניסיון בניהול מרפאה, הדרכה וליווי צוותים חינוכיים, טיפולים פרטניים, דיאדיים וקבוצות חברתיות.

עובדת בכללית ובקליניקה פרטית.

העמותה לקידום הפיזיותרפיה

אילה שטרנשוס MS.c

מרפאה בעיסוק- 'מתבגרים וילדים מנהלים הצלחות'.

מטפלת בגישות: Cog-Fun מתבגרים וילדים ו- POET לפיתוח מיומנויות ניהול תפקודיות בחיי היום- יום, על ידי התייחסות לתחומי הקושי הייחודיים לילד בתפקוד בסביבה הטבעית. מרצה, מדריכה, מנחה קבוצות לילדים עם ASD, ADHD ו- DCD ומטפלת בפרטי.

פירוט תכני הקורס:

מפגש ותאריך	שעה	נושא	מרצה
מפגש 1 2.2.2027 **שיבא**	8:00 - 8:30	התכנסות	
	8:30 - 9:00	פתיחה והצגת הקורס	ערבה רון באום דוראל שפירא
	9:00 - 10:30	רקע כללי על הילד עם DCD, סקירת הנושא על היבטיו השונים וחידושים בספרות	ערבה רון באום
	10:30 - 10:45	הפסקה	
	10:45 - 12:15	דרכי אבחון - מבחנים סטנדרטיים בפיזיותרפיה ונקודות חשובות בהערכה	ערבה רון באום
	12:15 - 12:45	הפסקת צהריים	
	12:45 -14:45	תיאורי מקרה	דוראל שפירא
	14:45 - 15:00	הפסקה	
	15:00 - 16:00	תיאור מקרה- (דף תצפית למשתתפי הקורס) וסיכום יום	ערבה רון באום דוראל שפירא
מפגש 2 9.2.2027 **ZOOM**	8:30 - 10:00	תפקודים ניהוליים בילדים עם DCD- גישות טיפוליות בריפוי בעיסוק	איילה שטרנשוס
	10:00 - 10:15	הפסקה	
	10:15 - 11:45	התחלואה המשולבת של ילדים עם DCD וילדים עם ADHD, DCD ו- ASD בהיבט הפיזיותרפי	ערבה רון באום
	11:45 - 12:00	הפסקה	
	12:00 - 13:30	היבטים רגשיים וחברתיים בילדים עם DCD- פסיכולוגית	ענת רגב קפלן
	13:30 - 14:00	הפסקת צהריים	
	14:00 - 15:30	דגלים אדומים ל-DCD בשלבי התפתחות ראשוניים	דוראל שפירא
	15:30 - 16:00	דיון וסיכום יום- הסבר על תיאורי מקרה להצגה	ערבה רון באום דוראל שפירא
מפגש 3 16.2.2027 **שיבא**	8:30 - 10:00	גישות הטיפוליות המקובלות לילד עם DCD ויישומן	דוראל שפירא
	10:00 - 10:15	הפסקה	
	10:15 - 11:45	עקרונות בבניית קבוצה לילדים עם DCD	דוראל שפירא
	11:45 - 12:15	הפסקת צהריים	
	12:15 - 13:45	מדדי כושר והשמנה- אימון מותאם לילד עם DCD מאמן כושר ותזונאי לגיל הרך	מורן נחמני
	13:45 - 14:00	הפסקה	
	14:00 - 14:45	תרגול מעשי	מורן נחמני
	14:45 - 15:30	תרגול מעשי	ערבה רון באום דוראל שפירא
מפגש 4 23.2.2027 **שיבא**	8:30 - 10:00	ויסות ועיבוד וחושי - תיאוריה ותרגול	דוראל שפירא
	10:00 - 10:30	הפסקה	
	10:30 - 12:00	תיאורי מקרה של ילדים עם DCD- תרגול בקבוצות והטיפול פרטני ובניית קבוצה	ערבה רון באום דוראל שפירא
	12:00 - 12:30	הפסקת צהריים	
	12:30 - 14:30	הצגת תיאורי מקרה	ערבה רון באום דוראל שפירא
	14:30 - 14:45	הפסקה	
	14:45 - 16:00	ארגז הכלים של הפיזיותרפיסט בטיפול בילד עם DCD- סיכום ודיון	ערבה רון באום דוראל שפירא

- הלו"ז גמיש ויכול להשתנות לפי צרכי הקורס וקצב הלימוד

ביבליוגרפיה:

1. Adams, I. L., Ferguson, G. D., Lust, J. M., Steenbergen, B., & Smits-Engelsman, B. C. (2016). Action planning and position sense in children with developmental coordination disorder. *Human Movement Science, 46*, 196–208.

2. Adams, I. L., Lust, J. M., Wilson, P. H., & Steenbergen, B. (2014). Compromised motor control in children with DCD: A deficit in the internal model? A systematic review. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 47*, 225–244.

3. Asonitou, K., Koutsouki, D., Kourtessis, T., & Charitou, S. (2012). Motor and cognitive performance differences between children with and without developmental coordination disorder (DCD). *Research in Developmental Disabilities, 33*(4), 996–1005.

4. Biotteau, M., Chaix, Y., & Albaret, J. M. (2016). What do we really know about motor learning in children with developmental coordination disorder? *Current Developmental Disorders Reports, 3*(2), 152–160.

5. Blank, R., Smits-Engelsman, B., Polatajko, H., & Wilson, P. (2012). European Academy for Childhood Disability (EACD): Recommendations on the definition, diagnosis and intervention of developmental coordination disorder (long version). *Developmental Medicine & Child Neurology, 54*(1), 54–93.

6. Blank, R., et al. (2019). International clinical practice recommendations on the definition, diagnosis, assessment, intervention, and psychosocial aspects of developmental coordination disorder. *Developmental Medicine & Child Neurology*.

7. Bo, J., & Lee, C. M. (2013). Motor skill learning in children with developmental coordination disorder. *Research in Developmental Disabilities, 34*(6), 2047–2055.

8. Cairney, J., Hay, J. A., Veldhuizen, S., Missiuna, C., & Faught, B. E. (2010). Developmental coordination disorder, sex, and activity deficit over time: A longitudinal analysis of participation trajectories in children with and without coordination difficulties. *Developmental Medicine & Child Neurology, 52*(3), e67–e72.

9. Carslaw, H. (2011). Developmental coordination disorder. *InnovAiT, 4*(2), 87–90.

10. Clarice, K., Margot, M., Jennifer, A. A., Anne, S., & Jill, G. Z. (2019). Does the Movement Assessment Battery for Children-2 at 3 years of age predict developmental coordination disorder at 4.5 years of age in children born very preterm? *Research in Developmental Disabilities, 84*, 36–42.

11. De Hóra, N., Larkin, L., & Connell, A. (2019). Group-based or individual-based intervention more effective for quality of life outcomes in children with developmental coordination disorder? A systematic review. *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics, 39*(4), 353–372.

12. Gaines, R., & Missiuna, C. (2007). Early identification: Are speech/language-impaired toddlers at increased risk for developmental coordination disorder? *Child: Care, Health and Development, 33*, 325–332.

13. Geuze, R. H. (2007). Characteristics of DCD: On problems and prognosis. In *Developmental coordination disorder: A review of current approaches* (pp. 9–25).

14. Geuze, R. H., Schoemaker, M. M., & Smits-Engelsman, B. C. (2015). Clinical and research criteria for developmental coordination disorder—Should they be one and the same? *Current Developmental Disorders Reports, 2*(2), 127–130.

15. Izadi-Najafabadi, S., Ryan, N., Ghafooripoor, G., Gill, K., & Zwicker, J. G. (2019). Participation of children with developmental coordination disorder. *Research in Developmental Disabilities, 84*, 75–84.

16. Jelsma, D., Ferguson, G. D., Smits-Engelsman, B. C., & Geuze, R. H. (2015). Short-term motor learning of dynamic balance control in children with probable developmental coordination disorder. *Research in Developmental Disabilities, 38*, 213–222.

17. Kirby, A., Sugden, D., & Purcell, C. (2014). Diagnosing developmental coordination disorders. *Archives of Disease in Childhood, 99*(3), 29.

18. Niemeijer, A. S., Smits-Engelsman, B. C., Reynders, K., & Schoemaker, M. (2003). Verbal actions of physiotherapists to enhance motor learning in children with DCD. *Human Movement Science, 22*(4–5), 567–581.

19. Noten, M., Wilson, P., Ruddock, S., & Steenbergen, B. (2014). Mild impairments of motor imagery skills in children with DCD. *Research in Developmental Disabilities, 35*(5), 1152–1159.

20. Palisano, R. J., Orlin, M. N., & Schreiber, J. M. (Eds.). (2023). *Campbell's physical therapy for children* (6th ed.). Elsevier.

21. Poulsen, A. A., Ziviani, J. M., Cuskelly, M., & Smith, R. (2007). Boys with developmental coordination disorder: Loneliness and team sports participation. *American Journal of Occupational Therapy, 61*(4), 451–462.

22. Rivilis, I., Hay, J., Cairney, J., Klentrou, P., Liu, J., & Faught, B. E. (2011). Physical activity and fitness in children with developmental coordination disorder: A systematic review. *Research in Developmental Disabilities, 32*(3), 894–910.

23. Sargent, B., Mueller, M., Iverson, E., Frazier, M., & Kaplan, S. L. (2026). Physical therapy management of children with developmental coordination disorder: A 2026 evidence-based clinical practice guideline from the American Physical Therapy Association Academy of Pediatric Physical Therapy. *Pediatric Physical Therapy, 38*(2), 296–333. https://doi.org/10.1097/PEP.0000000000001284

24. Schoemaker, M. M., & Smits-Engelsman, B. C. (2015). Is treating motor problems in DCD just a matter of practice and more practice? *Current Developmental Disorders Reports, 2*(2), 150–156.

25. Serif, O., Jijon, A. M., & Leonard, H. C. (2019). Research review: Internalizing symptoms in developmental coordination disorder: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 60*(6), 606–621.

26. Subara-Zukic, E., Cole, M. H., McGuckian, T. B., Steenbergen, B., Green, D., Smits-Engelsman, B. C. M., Lust, J. M., Abdollahipour, R., Domellöf, E., Deconinck, F. J. A., Blank, R., & Wilson, P. H. (2022). Behavioral and neuroimaging research on developmental coordination disorder (DCD): A combined systematic review and meta-analysis of recent findings. *Frontiers in Psychology, 13*, 809455. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.809455

27. van Cappellen-van Maldegem, S. J. M., van Abswoude, F., Krajenbrink, H., & Steenbergen, B. (2018). Motor learning in children with developmental coordination disorder: The role of focus of attention and working memory. *Human Movement Science, 62*, 211–220.

28. Van Hecke, R., Danneels, M., Dhooge, I., Van Waelvelde, H., Wiersema, J. R., Deconinck, F. J., & Maes, L. (2019). Vestibular function in children with neurodevelopmental disorders: A systematic review. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 49*, 3328–3350.

29. Vangansbeke, D., Veegaete, T., Verdegem, A., & Van Waelvelde, H. (2017). The effect of rehab gaming on motivation for balance training in children with balance disorders.

30. Vens, N., Dewitte, G., Van Waelvelde, H., Bar-On, L., & De Roubaix, A. (2022). Developmental coordination disorder before the age of three: A longitudinal retrospective study in a Belgian center for developmental disabilities. *Children, 9*(3), 334. https://doi.org/10.3390/children9030334

31. Visser, J., Geuze, R. H., & Kalverboer, A. F. (1998). The relationship between physical growth, the level of activity and the development of motor skills in adolescence: Differences between children with DCD and controls. *Human Movement Science, 17*(4–5), 573–608.

32. Wiart, L., & Darrah, J. (2001). Review of four tests of gross motor development. *Developmental Medicine & Child Neurology, 43*(4), 279–285.

33. Williams, J., Thomas, P. R., Maruff, P., & Wilson, P. H. (2008). The link between motor impairment level and motor imagery ability in children with developmental coordination disorder. *Human Movement Science, 27*(2), 270–285.

34. Wilson, P. H., Maruff, P., Ives, S., & Currie, J. (2001). Abnormalities of motor and praxis imagery in children with DCD. *Human Movement Science, 20*(1–2), 135–159.